

Innovationsklivet

Sammanfattning och kommentarer
från ett utforskande projekt

Varför projektet Innovationsklivet?

■ **Gävleborgs regionala innovationsstrategi** för smart specialisering (RIS) togs fram våren 2017 med utpekade styrkeområden som har särskilt goda förutsättningar för att bidra med innovation och öka den globala konkurrenskraften. En funktionsanalys från 2016 visade att Gävleborg hade kvalificerade aktörer och tjänster för att understödja innovation, men att systemet var osammanhängande och behövde bli mer tillgängligt. Innovationsklivet startades för att göra innovationsstödsystemet mer effektivt och för att utforska arbetssätt som bidrar till fler satsningar på innovation i och mellan styrkeområdena i den regionala innovationsstrategin för smart specialisering.

– Innovationsklivet har drivits tack vare brett och starkt engagemang från företags- och innovationsfrämjare, myndigheter, företag, akademi, kommuner och idéburna organisationer. Den gemensamma drivkraften har varit förnyelse för en hållbar och konkurrenskraftig framtid, säger Moniqa Klefbom, projektledare, Region Gävleborg.

Målsättning

Övergripande mål: Att stärka Gävleborgs förmåga att stödja näringslivets konkurrenskraft genom ett mer effektivt och tillgängligt innovationssystem som kan generera fler innovationer.

Projektmål 1: Ökad samverkan i innovationsstödsystemet.

Projektmål 2: Ökat flöde av idéer i systemet som kan leda till innovationer.

Projektmål 3: Bättre kommunikation och stärkt nationell och internationell attraktionskraft.

Projektet i korthet

Namn: Innovationsklivet.

Tidsperiod: 2017–2023.

Mål: Att stärka Gävleborgs förmåga att stödja näringslivets konkurrenskraft genom ett mer effektivt och tillgängligt innovationssystem som kan generera fler innovationer.

Målgrupper: Företags- och innovationsfrämjande aktörer, små och medelstora företag.

Antal företags- och innovationsfrämjare som medverkat: 25.

Antal företag som deltagit: 234.

Finansiärer: Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Region Gävleborg.

Projektet har gjorts i samverkan mellan innovationsstödsystemets aktörer.

Mer information:

regiongavleborg.se/innovationsklivet

Så gjorde vi

2017

LEAN STARTUP

- start kompetensöverföring

GÄVLEBORGS FEM STYRKEOMRÅDEN

- start processledning

TJÄNSTEDESIGN

- kunskapsseminarium

AFFÄRSKOACHING

- kompetensöverföring

SOFT LANDING

- introduktion

INDUSTRIELL OMVANDLING

- runda bordssamtal

INDUSTRIDAGEN

- i samverkan med Industrirådet

SOCIAL INNOVATION

- lärande workshop

NEXT DAY

- förverkliga idéer

TILLKOMMANDE FÖRNYELSEBAR FORDONSENERGI I GÄVLEBORG

- studie

HORISONTELL INNOVATIONSLEDNING (HIL)

- introduceras

IDÉVERNISSAGE

- för Smarta och hållbara städer och samhällen

SYNK-EVENT

- för att stödja näringslivet under pandemin

NEXT DAY

- kreativitet under pandemin

VOXKEDJAN FÖR HÅLLBAR FÖRÄDLING AV KVALITETSTRÄ

- tar form

PROGRAM SKOG

- workshopserie

HYDROGEN XCHANGE

- vätgasevent

AKTÖRSKARTAN

- version 1

ANALYS AV STYRKEOMRÅDEN I EN NATIONELL JÄMFÖRELSE

- studie

NEXT DAY

- cirkulär ekonomi

EDIH MIGHTY

- digital hub med Seal of Excellence

PARTNERSKAP FÖR REGIONAL INNOVATION

- satsning i Norra Mellansverige

STRATEGIGRUPP INNOVATION GÄVLEBORG

- permanentas

FORSKARSKOLAN CHANGE

- startas

VÄTGAS-PILOT STARTAS

- Vanguardinitiativet

SYSTEMTESTBÄDD FÖR ELEKTRIFIERING AV ARBETSMASKINER

- process startar

KOMPLEXA ARBETSMASKINER I KOMPLEXA MILJÖER

- studie

POTENTIALER INOM SMARTA OCH HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

- studie

MÅNGFALD OCH INKLUDERING FÖR ETT HÅLLBART ARBETSLIV

- webinarium

IDÉFABRIKEN

- i samarbete med Vi ställer om!

NEXT DAY

- hållbar konkurrensförmåga

MODELL FÖR RESULTATMÄTNING

- levereras

DIGITALT UTANFÖRSKAP

- kartläggning av konsekvenser

MID SWEDEN HYDROGEN VALLEY

- vätgassamarbeten Gävleborg/Dalarna

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SAMHÄLLENTREPRENÖRSKAP

- process startar

2023

Innovationsklivet har fört samman företag, akademi, civilsamhälle och offentliga organisationer för att definiera utmaningar och driva idéprocesser. Syftet har varit att ta vara på potentialer för att öka idéflödet som så småningom leder till nya affärer och relationer som gör hållbar skillnad.

Fler idéer som kan leda till innovationer

Bioekonomi

Gävleborg har en lång tradition av att leva med och av skogen. Ett arbetssätt som utvecklats i smart specialiseringsarbetet är en systemsyn på det skogliga området. En mängd aktörer har bidragit till att fånga bredden i länets Skogsprogram. Bredden i Skogsfrågorna – Gävleborg är rikt från det kulturella området till det industriella – ger styrka i att möta många av de utmaningar samhället står i. Länets gemensamma styrkor och behov mellan styrkeområdena tydliggörs också. Omställningsbehov som kräver att gamla strukturer bryts. Här finns exempelvis stora möjligheter för industriell symbios mellan de små, medelstora och stora aktörerna.

Elin Skogens

– Det är häftigt att se vilken förflyttning bioekonomins frågor gjort under de här åren. Idag är det biobaserade en bärande del i omställningen till en cirkulär ekonomi. Det innebär att grunden till smart specialiseringsområden står stark även framåt – vi har stora möjligheter att fortsätta utveckla styrkorna som skogslän. Det innebär också ett dubbelt tryck som visar på både möjligheter och nödvändig-

heter – bioekonomin krävs för en cirkulär ekonomi, men bioekonomin behöver också själv ställa om till cirkulär i sin helhet. Kanske ser vi en dubbel innovationskraft också framöver? Nya samarbeten, material och processer ger hopp om det, säger Elin Skogens, Region Gävleborg.

Digitala tjänster och processer

Styrkeområdet Digitala tjänster och processer fångar upp, utvecklar och driver innovationsprojekt för omställning med digitalisering som utgångspunkt. Här finns möjligheter att växla upp, testa och koppla ihop internationella kompetenser samt att finansiera och sprida dem. Region Gävleborg arbetar tillsammans med ett flertal aktörer, både inom och utom länet för att utveckla en Europeisk digital innovationshubb (EDIH) som motor för detta.

Anna Beminge Linde

– Det har varit otroligt spännande att tillsammans med regionens innovationsaktörer som har lång erfarenhet av digitaliseringsområdet, samla sig bakom en ansökan om att bilda en EDIH, Europeisk digital innovationshubb. Vi har lyft nivån på insatser i små och medel-

stora företag och offentlig sektor som behövs för att Gävleborg ska hänga med i, och driva digital omställning och innovation, säger Anna Beminge Linde, Region Gävleborg.

Hållbart och inkluderande arbetsliv

Styrkeområdet Hållbart och inkluderande arbetsliv (HIA) syftar i huvudsak till att stärka förmågan att skapa attraktiva, inkluderande arbetsplatser och arbetsgivare, både i det privata näringslivet och inom offentliga och idéburna organisationer. Öppna, jämlika och jämställda företag och organisationer betraktas ofta som mer attraktiva och lockande och dessutom har de i många fall visat på ökad innovationsförmåga och lönsamhet. Gävleborg har lång erfarenhet av arbete inom området och Högskolan i Gävle bedriver internationellt erkänd forskning inom området. Vi har med andra ord en stor mängd kunskap och erfarenhet som kan användas i innovationsprocesser för ökad attraktionsförmåga, tillväxt och konkurrenskraft för Gävleborgs näringsliv.

Malin Schönning

– Innovationsklivet har bidragit till att nya samarbeten skapats mellan akademien, främjare och näringslivet inom styrkeområdet. Här vill jag särskilt lyfta forskarskolan Change där forskning och näringsliv samarbetar för kunskap, innovativa lösningar och förutsättningar för ett arbetsliv som gynnar tillväxt i kombination med hälsosamma, inkluderande och socialt hållbara arbetsplatser, säger Malin Schönning, Region Gävleborg.

Materialteknologi och hållbar produktion

Gävleborg har en lång och stark tradition inom området materialteknologi och hållbar produktion och är en viktig industriregion med stora tillväxtpotentialer.

Gävleborg stärker sin position som en Europeisk "Hydrogen Valley". Med stöd från Energimyndighetens utlysning Industrilivet har en av Europas största elektrolysör-anläggningar för grön vätgas tagits i drift i regionen. Med grön vätgas kan stål återvinnas utan att fossila bränslen används. Detta stärker näringslivets globala konkurrenskraft och skapar attraktionskraft för nya etableringar och innovativa företag som vill utvecklas inom "vätgas- och energiekonomin". Genom partnerskapet Mid Sweden Hydrogen Valley, som koordineras av Region Gävleborg, har regionen skapat kontakt med europeiska regioner som är i främre ledet för produktion av förnybar energi och grön vätgas.

Hudiksvalls hydraulikkuster (HHK) elektrifierar arbetsmaskiner och driver gemensamma innovationsprocesser i

unika forskningsprojekt med Linköpings universitet, STEALTH, där doktorandernas resultat används omgående i "skarpt läge". HHK banar också väg för samarbeten med andra företag, kommuner, myndigheter och idéburna organisationer för att skapa en öppen nationell systemtestbädd som stöd för energiomställningen.

Innovationsklivet har visat styrkan i sektorsamverkan mellan privat och offentlig sektor. De värden och kunskaps-höjande insatser som genomförts i projektet har bidragit med en högre omställningstakt och ökad attraktionskraft för oss som en industriregion för hållbara etableringar.

Anders Lundell

– Vi har en enorm potential att förädla i denna omställning, men vi måste säkerställa att vårt energisystem tillförs rätt mängd effekt och energi när vår industri växlar till ett fossilt oberoende, säger Anders Lundell, Region Gävleborg.

Smarta hållbara städer och samhällen

Dagens och morgondagens utmaningar med urbanisering och klimatomställning kräver nya ekologiskt, socialt, och ekonomiskt hållbara sätt att utveckla städer och landsbygd i ömsesidigt samspel.

I Gävleborg finns spetskompetenser inom områden som bidrar till detta som exempelvis hållbar bebyggelse och klimatsäkrad stadsbyggnadsprocess, fossilfria transporter, energieffektivisering, rättvis omställning i ett fossilfritt samhälle, geospatial informationshantering. Högskolan i Gävle driver exempelvis forskningsprogrammen FAIRTRANS och Future-Proof Cities som bidrar till utvecklingen. Satsningar på innovation och andra insatser inom dessa områden görs för att skapa goda livsmiljöer för att bo och verka i staden och på landsbygden.

Moniq Klefbom

– Utvecklingen av smarta och hållbara städer och samhällen sätter ljus på det stora behovet av att kommuner, myndigheter, företag, akademi och idéburna organisationer hjälps åt. Innovationsklivet har framför allt bidragit med metodutveckling för horisontell innovationsledning där samägda problem ska definieras och lösas tillsammans av många olika parter. Processledningen har genomförts i samverkan mellan Högskolan i Gävle och Region Gävleborg. Gävle, Ljusdal, Hofors och Ovanåker är exempel på kommuner som varit aktiva i den metodutvecklingen, säger Moniq Klefbom, Region Gävleborg.

Ökad samverkan för innovation

■ **Innovationsklivet har bidragit** till att Gävleborgs innovationsfrämjande aktörer kommit närmare varandra. Tillit, relationer och rutiner för samverkan är värdefulla inför de bredare territoriella partnerskap som kommer att behövas i den digitala och gröna omställningen.

– Innovationsklivet har bidragit till att Movexum kommit närmare länets aktörer inom systemet, vilket lett till ökat samarbete utifrån idébärare och entreprenörers behov. Ett exempel

är idétävlingen Jagharenidé som engagerat regionala näringslivskontor och innovationsaktörer. Efter två lyckade tävlingar har Movexum beslutat att permanenta tävlingen med fortsatt regionalt samarbete, säger Ulrika Malmqvist, Movexum.

Projektet underlättar också för arbeten i andra projekt. Detta har bland annat blivit tydligt i samband med medverkan i konsortiet PRI Mid Sweden och medverkan i projekt Focus Industry.

Aktörerna i systemet är nu mera snabbfotade tillsammans då de är sammansvetsade. Ökad samverkan skapar bättre förutsättningar för nya projekt i systemet vilket öppnar upp för nya möjligheter till regional utveckling.

– Genom Innovationsklivet har vi aktörer hittat samarbetsytor på en strategisk nivå, det har lett till kortare ledtider och ett bättre samarbete för att stötta kund. Innovationsklivet har lett till att vi aktörer idag är bättre på att erbjuda kund hela systemets samlade erbjudande, säger Mattias Öhr, Propell.

Lärdomar och utvärderarens¹ rekommendationer

Resultaten från Innovationsklivet kan beskrivas som en blandning av "hands-on"-resultat som konkreta utbildningar, utvecklade arbetssätt, leveranser av kunskapsunderlag, återkommande event, nya projektansökningar, utbyggda nätverk och mer "kvalitativa" resultat som bättre samverkan och ökad förståelse för smart specialiseringsarbete. De olika typerna av resultat har också stärkt varandra, exempelvis har den förbättrade samverkan mellan aktörer lett till fler gemensamma insatser.

■ **Målet om ökad** samverkan har haft bäst genomslagskraft, något som även aktörerna vittnat om i följeutvärderingen. Det finns också förväntan och förhoppning om fortsatt utveckling tack vare de strukturer och kontaktytor som etablerats. Ur detta har till exempel framväxten av Strategigrupp Innovation Gävleborg kommit, som svarar mot en funktion för dialog som efterlystes tidigt i projektet. Det har inneburit "större" dialoger där färdplanearbete med regionerna i Norra Mellansverige har främjats, och där aktörer vittnar om hur de gjort gemensam sak i projektansökningar med mera.

Antalet idéer i systemet har ökat, men Innovationsklivet är sannolikt bara en av flera bidragande anledningar. Det är svårt att avgöra vad som kan tillskrivas Innovationsklivets aktiviteter, men lean startup-metodiken, Idéfabriken och bättre kännedom aktörer emellan har haft en positiv inverkan på hanteringen av idéflödet.

Innovations- och främjarsystemets aktörer har en viktig del i att upprätthålla och vidareutveckla de relationer och samverkansformer som vuxit sig starkare under projektets gång. I samband med halvtidsutvärderingen beskrevs också förutsättningarna för långsiktig aktörssamverkan som goda.

Region Gävleborg har en viktig roll för att främja långsiktiga effekter av Innovationsklivet. Arbete med smart specialisering har utvecklats och mognat parallellt och i utbyte med Innovationsklivets framdrift. Processledarna som togs in i projektet för att arbeta med styrkeområdena har integrerats i linjeorganisationen i strategroller; detta får sägas vara ett av de tydligaste avtrycken projektet haft på ordinarie verksamhet.

Det är inte säkert att det strukturförändrande arbetet hade varit enklare att bedriva i den ordinarie verksamheten vid tidpunkten då Innovationsklivet initierades. Däremot kan det ses som ett medskick för arbetet framåt, med förutsättningarna som finns nu, att i mesta möjliga mån se fortsättningen som verksamhetsutveckling där bredare intern förankring behövs.

En viktig lärdom att ta med sig från Innovationsklivet är att gå från fokus på innovation till fokus på "impact"-innovation för att göra hållbar skillnad. I slututvärderingen lyftes bland annat att det länge varit stort fokus på inflödesfråga, enskilda idébärare, enskilda innovationer. För impact behöver också befintliga företag och verksamheter utvecklas; men utan förväntan om att varje företag ska "hitta nästa stora grej".

¹ Utvärderingen genomfördes av WSP.

Tack till styrgruppen

Region Gävleborg

Regionkontoret
801 88 Gävle

rg@regiongavleborg.se
Växel 026-15 40 00
regiongavleborg.se

Anders Lundell

Strateg, hållbar produktion
anders.lundell@regiongavleborg.se

Anna Beminge Linde

Strateg, digitalisering
anna.beminge.linde@regiongavleborg.se

Elin Skogens

Strateg, bioekonomi
elin.skogens@regiongavleborg.se

Malin Schönning

Strateg, etableringar och investeringar
malin.schonning@regiongavleborg.se

Moniqa Klefbom

Strateg, innovation
moniqa.klefbom@regiongavleborg.se

Olle Wängsäter

Strateg, smart specialisering
olle.wangsater@regiongavleborg.se